

Про роботу БУВР Тиси в галузі міжнародного співробітництва в 2017 році

Упродовж 2017 року БУВР Тиси забезпечувало діяльність, передбачену двосторонніми Міжурядовими Угодами з питань водного господарства на прикордонних водах, укладеними Україною з Угорщиною, Словаччиною і Румунією та іншими міжнародними угодами в галузі водного господарства. Загалом, за 2017 рік фахівці БУВР Тиси взяли участь у 19 заходах міжнародного характеру, з яких у 12 зустрічах в межах виконання Міжурядових Угод, які були профінансовані за рахунок програми КПКВ 2407050 «Експлуатація державного водогосподарського комплексу та управління водними ресурсами». Через об'єктивні причини не відбулось 5 запланованих зустрічей на 2017 рік у рамках виконання Міжурядових Угод з Румунією (3), Словаччиною (1) і Угорщиною (1).

Згідно з планом заходів на 2017 рік **21-22 березня** в м. Ужгород фахівці БУВР Тиси взяли участь у зустрічі українсько-угорської Робочої групи з охорони якості вод. Експерти здійснили оцінку стану якості води в прикордонних створах р. Тиса та оцінку результатів зовнішньо-лабораторного контролю за минулий рік. Сторони констатували, що впродовж 2016 року на українсько-угорській прикордонній ділянці р. Тиса надзвичайних забруднень транскордонного характеру не відбулося.

18-19 квітня у м. Ніредьгаза, Угорщина відбулась планова зустріч керівників та експертів робочої групи із захисту від шкідливої дії вод в межах виконання Угоди між Урядом України та Урядом Угорської Республіки з питань водного господарства на прикордонних водах. На порядку денному зустрічі були питання щодо проведених за останні півроку заходів з протипаводкового захисту та захисту від внутрішніх вод, можливостей управління засухами на прикордонних меліоративних системах, стану експлуатації спільної АІВС-Тиса. За результатами зустрічі підписано відповідний протокол.

23 – 25 травня відповідно до плану заходів на 2017 рік на території Угорщини відбулась планова зустріч заступників Уповноважених Урядів України та Угорщини з питань водного господарства на прикордонних водах. У рамках зустрічі було проведено огляд водогосподарських споруд на угорській території, підготовлено проект протоколу XXI наради Уповноважених Урядів Сторін, а також обговорено актуальні питання співробітництва на прикордонних водах.

У межах виконання Угоди між Урядом України і Урядом Угорщини з питань водного господарства на прикордонних водах протягом **19-20 червня** фахівцями Сторін на плавзасобах було проведено спільний огляд берегової лінії та руслорегулюючих споруд р. Тиса на ділянці р. Тиса Вилок - Тужер, зокрема на українсько-угорських прикордонних ділянках Вилок – Бадалово та Саловка – Соломоново. За результатами огляду Сторони констатували негативні наслідки проходження лютневого льодоходу, внаслідок якого спостерігається значний розмив берегів та пошкодження берегоукріплювальних споруд. Угорська Сторона акцентувала увагу на необхідності проведення руслоочисних робіт русла р. Тиса в районі ПЗ 342 біля с. Есень на Українській Стороні з метою зменшення навантаження на лівий (угорський) еродований берег р. Тиса.

14-16 червня на прохання Румунської сторони відбулись спільні топогеодезичні вимірювання р. Тиса в межах ПЗ 309-310. Дані вимірювання будуть використані для проектування руслоочисних робіт на цій ділянці. А також за домовленістю Сторін 26 липня українськими та румунськими фахівцями були

проведені спільні топогеодезичні вишукування русла р. Тиса в районі ПЗ 258 – ПЗ 259 у створі історичного мосту в м. Тячів.

БУВР Тиси цього річ вкотре виступило співorganizатором свята **Міжнародного Дня Дунаю**, яке проводилось спільно з Румунією **2 липня** в м. Тячів. У заході взяли участь заступник Міністра екології та природних ресурсів, Представництво ЄС в Україні, очільники прикордонних областей та районів, а також колеги водогосподарники з Угорщини, Румунії та Сіверсько-Донецького басейнового управління водних ресурсів.

Протягом **31 липня – 04 серпня** фахівцями БУВР Тиси разом з угорськими колегами Верхне-Тисайської Дирекції водного господарства було проведено плановий огляд п'яти ретрансляторів спільної АІВС «Тиса» з метою забезпечення надійного функціонування системи.

13 липня в м. Еделинь, Угорщина начальник БУВР Тиси В. Чіпак взяв участь у Стартовій конференції Програми транскордонного співробітництва Європейського інструменту сусідства «Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна 2014-2020», на якій були присутні керівники центральних, регіональних та місцевих органів влади, галузевих структур чотирьох країн. На конференції начальник БУВР Тиси виступив у рамках круглого столу щодо досвіду реалізації транскордонних проектів, актуальних проблем і можливих шляхів їх вирішення.

У межах виконання двосторонньої Міжурядової Угоди протягом **5-7 вересня** відбулася планова зустріч робочої групи технічних експертів з протипаводкового захисту Українсько-Словацької Комісії з питань прикордонних вод з оглядом гідротехнічних споруд на словацькій та українській територіях. Під час огляду на словацькій території українська сторона ознайомилась з роботою малих гірських польдерів та виконанням протипаводкових робіт у басейні р. Топля. У басейні р. Уж експерти оглянули прикордонну ділянку в створі Лекаровці, де в лютому під час паводку спостерігався значний льодовий затор, а також обговорили при яких рівнях необхідно вживати заходи для включення в роботу аварійного водозливу з метою захисту від затоплення прикордонних територій. На українській території проведено огляд водогосподарських споруд в басейні річок Уж, Ріка, Тиса, станцій АІВС Тиса. Крім актуальних питань співробітництва Сторони також обговорили можливість спільної участі у конкурсі програми транскордонного співробітництва Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна 2014-2020.

26-28 вересня в м. Сігет-Мармацією, Румунія відбулася зустріч експертів українсько-румунської Робочої групи з проблем р. Тиса з питань оцінки якості води, в якій взяв участь начальник відділу використання водних ресурсів та моніторингу вод БУВР Осійський Едуард. Під час зустрічі експерти провели детальний аналіз стану якості води р. Тиса за минулий рік по пунктах моніторингу. За результатами оцінка якості поверхневих вод р. Тиса була незмінною та характерною для відповідного періоду водності водотоку. Експерти підготували Програму проведення спільних вимірів витрат води та відборів проб води на 2017 рік для р. Тиса та р. Тарна Маре.

26-28 вересня за участі делегації БУВР Тиси відбулась ХХІ нарада Уповноважених Урядів України та Угорщини. У рамках наради Сторони провели оцінку виконаної за останній період роботи заступників Уповноважених та робочих груп, обговорили проблемні питання, пов'язані із забезпеченням надійного захисту населення та господарських об'єктів прикордонних територій від шкідливої дії вод,

актуальні завдання подальшого розвитку українсько-угорського співробітництва в галузі водного господарства на прикордонних водах.

26 вересня в м. Банська Штавніца Словацької Республіки українська делегація в складі начальника БУВР Тиси та начальника Тячівського МУВГ взяла участь в урочистому заході з нагоди святкування 20-ї річниці заснування державного Словацького водогосподарського підприємства. У своєму виступі начальник БУВР Тиси В.Чіпак привітав працівників галузі водного господарства Словаччини з ювілеєм, а також передав пам'ятну адресу від імені Голови Державного агентства водних ресурсів України, Уповноваженого Уряду України на прикордонних водах зі Словацькою Республікою І.Овчаренко.

На виконання Угоди між Урядом України і Урядом Румунії про співробітництво в галузі водного господарства на прикордонних водах протягом **9-13 жовтня** м. Негрешті Оаш, повіту Сату Маре, Румунія відбулася IX нарада Уповноважених Урядів України і Румунії, в роботі якої взяли участь фахівці БУВР Тиси. Під час наради були підведені підсумки роботи робочих груп та експертів за період 2012-2017 роки, визначено напрямки розвитку співробітництва та затверджено план роботи на 2018 рік, підписано Протокол IX наради.

Протягом **24-26 жовтня** в Земплінській Шираві, Словаччина відбулась зустріч заступників Уповноважених Урядів України і Словацької Республіки за участі керівників робочих груп Українсько-Словацької Комісії по прикордонних водах. Під час засідання Сторони обговорили питання двостороннього співробітництва за період з грудня 2008 по жовтень 2017 року, зокрема щодо організації протипаводкового захисту в басейнах річок Уж та Латориця, охорони якості прикордонних вод та гідрометеорологічної ситуації. Також окремим завданням було підготувати проект протоколу XV засідання Українсько-Словацької комісії по прикордонних водах. Також Сторони обговорили підготовку спільного проекту FloodUZH в рамках конкурсу Програми транскордонного співробітництва ЄІС Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна 2014-2020 (HUSKROUA/1702).

Відповідно до Угоди між Урядом України і Урядом Словацької Республіки з питань водного господарства на прикордонних водах (1994 р., м. Братислава) протягом **14-16 листопада** в м. Ужгород відбулось XV засідання Українсько-Словацької Комісії по прикордонних водах.

На зустрічі Уповноважений Уряду України Ірина Овчаренко інформувала словацьку делегацію про реформування водогосподарської галузі України відповідно до європейських стандартів. Під час засідання заступники Уповноважених та керівники Робочих груп Комісії інформували Уповноважених Урядів про виконання завдань, визначених на XIV засіданні Комісії в період 2009-2016 роки, виконання гідротехнічних робіт за 2017 рік та затвердження плану робіт на 2018 рік. Уповноважені визначили подальші перспективи та напрямки співробітництва, підписали протокол XV засідання українсько-словацької Комісії, а також затвердили оновлений Регламент співробітництва між Україною і Словацькою Республікою в галузі гідрометеорології на прикордонних водах.

У межах виконання двосторонньої Міжурядової Угоди з питань водного господарства на прикордонних водах та затвердженого плану роботи протягом **28-30 листопада** відбулась зустріч заступників Уповноважених Урядів України та Угорщини за участю керівників та експертів робочої групи із захисту від шкідливої дії вод. Основною метою зустрічі фахівців було проведення спільного огляду та оцінки водогосподарських споруд в басейні р. Тиса на українській та угорській

територіях, перегляд діяльності та завдань Сторін щодо протипаводкового захисту та захисту від внутрішніх вод на прикордонних водах, обговорення стану експлуатації спільної українсько-угорської автоматизованої інформаційно-вимірювальної системи АІВС–«Тиса», а також вирішення актуальних завдань подальшого розвитку українсько-угорського співробітництва в галузі водного господарства на прикордонних водах.

Також згідно з Регламентами співробітництва на прикордонних водах протягом 2017 року відбувались спільні відбори проб води р. Тиса з метою проведення оцінки якості.

У межах виконання Міжурядової Угоди з Румунією фахівці БУВР Тиси опрацювали проектну документацію «Міст в зоні Теплиця біля Сігету Мармаціей», переданої в лютому 2017 року Румунською Стороною на розгляд і узгодження, та надали свій експертний висновок і погодження об'єкту в межах своєї компетенції.

Участь у заходах Міжнародної комісії із захисту р. Дунай

10-11 травня в м.Любляна, Словенія відбулось 31-ше засідання Експертної групи з протипаводкового захисту МКЗД, в якому взяла участь фахівець БУВР Тиси, експерт Міжнародної комісії із захисту р. Дунай Світлана Ребрик. На порядку денному розглядалися питання управління паводковими ризиками на період 2014-2020 років, Дунайської гідрологічної інформаційної системи, зв'язок Паводкової та Водної рамкової Директиви ЄС, а також інші актуальні питання. На зустрічі експерт МКЗД представила презентацію щодо розробки планів управління ризиками затоплення в басейні р. Дунай, в розрізі України, зокрема басейну р. Тиса, а також брала участь у дискусіях щодо розробки Дунайської гідрологічної інформаційної системи та управління ризиками затоплення в басейні р. Дунай на 2014-2020 рр.

10-11 жовтня в м. Брюссель, Бельгія відбулось 32-ге засідання Експертної групи з протипаводкового захисту МКЗД, в якому взяла участь фахівець БУВР Тиси, експерт Міжнародної комісії із захисту р. Дунай Світлана Ребрик.

У ході засідання експертна група з протипаводкового захисту розглядала питання управління паводковими ризиками в 2014-2020 роках, Дунайську Гідрологічну Інформаційну систему, огляд і оновлення Попередньої Оцінки паводкового ризику, зв'язки між Паводковою і водною Рамковими Директивами та інші доречні питання.

26-27 жовтня в м. Брюссель, Бельгія, відбулася 25-а зустріч Експертної групи з ГІС і інформаційного менеджменту. На зустрічі розглядалися питання щодо збору даних і звітування, розвиток Дунайської Геоінформаційної Системи (DanubeGIS), а також інші актуальні питання.

Участь фахівців БУВР Тиси, експертів Робочих груп у заходах МКЗД фінансувалась за рахунок проекту ЄС «Підтримка України в апроксимації напрацьованого законодавства ЄС у сфері навколишнього середовища».

Участь у міжнародних проектах Програм Європейського Союзу

З метою подальшого залучення БУВР Тиси до впровадження проектів Програм ЄС фахівцями БУВР Тиси були підготовлені відповідні матеріали для участі БУВР Тиси в якості партнера Проекту «FloodEx – спільна підготовка та інтегроване управління ризиками затоплення в Тисайському регіоні», який

угорський партнер в червні 2017 року подав на конкурс Дунайської Транснаціональної Програми. У рамках проекту планується створити інтегровану систему (гідрологічну модель) підтримки прийняття рішень з питань протипаводкового захисту та захисту від внутрішніх вод для всього басейну р. Тиса, а також модернізація і гармонізація планів протипаводкового захисту, захисту від внутрішніх вод та льодових явищ, локалізаційних планів, підготовлені спільні транскордонні карти ризиків затоплення та зон затоплень, а також проводитимуться спільні навчання і тренінги.

У рамках реалізації проекту JOINTISZA Дунайської Транскордонної Програми, в якому БУВР Тиси та Держводагентство виступають в якості асоційованих партнерів, в червні 2017 року фахівці БУВР Тиси взяли участь у засіданні Наглядового комітету та семінарі-тренінгу «Підготовка експертів з планування». Під час засідання Наглядового комітету розглядалися досягнуті результати впровадження проекту, підготовка звітних документів та планування заходів проекту. На семінарі-тренінгу були представлені основи ефективного залучення громадськості до процесу прийняття рішень у сфері водного господарства, методологія, інструменти та засоби, проводилися навчальні вправи. Також разом з експертами проекту фахівці БУВР Тиси підготували перелік потенційних стейкхолдерів Плану управління басейном р. Тиса, план їх залучення його до розробки та інші інформаційні матеріали.

У рамках конкурсів Програми транскордонного співробітництва Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна 2014-2020 БУВР Тиси разом із закордонними партнерами у листопаді 2017 року подало до Спільного Технічного Секретаріату Програми в м. Будапешт три проектні пропозиції на реалізацію 2-х великомасштабних інфраструктурних проектів та одного малого проекту. Зокрема, наступні проектні пропозиції:

- **«Зміцнення транскордонної безпеки спільними заходами, спрямованими на запобігання паводків та затоплення внутрішніми водами у межиріччі річок Тиса і Тур (Батарська система)»**, метою якої є здійснення реконструкції протипаводкової лівобережної дамби р. Тиса 9,5 км (на ділянках с.Текове та с.Петрово- с.Чорнотисово Виноградівського району). Роботи з реконструкції цієї дамби виконувались за рахунок коштів державного бюджету в рамках реалізації Програми комплексного протипаводкового захисту в басейні р.Тиси в 2009-2012 роках, однак були призупинені через відсутність відповідного фінансування. Наразі існує нагальна потреба в завершенні робіт з реконструкції дамби, оскільки ця територія неодноразово була затоплена під час великих паводків (1998 р., 2001р.) і, враховуючи наслідки кліматичних змін, залишається під високим ризиком затоплення. У результаті впровадження проекту буде забезпечено захист 10-ти населених пунктів та 19,0 тисяч гектарів сільськогосподарських угідь на території України та захист населених пунктів і територій сусідньої Угорщини.
- **«Створення транскордонної мережі моніторингу якості води в басейні Верхньої Тиси з подальшим розвитком і модернізацією спільної угорсько-української гідрографічної телеметричної системи»**, метою якої є розширення мережі моніторингу шляхом будівництва додаткових автоматизованих станцій, а також модернізація вже існуючих

автоматизованих станцій в частині вимірювання якості поверхневих вод. Бенефіціаром проекту виступить угорська організація Верхне-Тисайська дирекція водних справ, а БУВР Тиси візьме участь в якості українського партнера.

- **«Спільні заходи з попередження природних катастроф в транскордонному басейні р. Уж»»,** в рамках якої заплановано виконати комплекс робіт із моделювання екстремальних та нормальних гідрологічних ситуацій в цілому у басейні р.Уж, план дій щодо управління ризиками, і розробити проект обводнення р. Уж у межах м. Ужгород у засушливий період та комплексу заходів, спрямованих на забезпечення протипаводкового захисту в межах міста. Головним закордонним партнером проекту виступить Словацьке водогосподарське підприємство в м. Банська Штавніца.

Всі ці проектні пропозиції відповідають заходам Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2016-2020 роки, є пріоритетними об'єктами Спільної українсько-угорської протипаводкової Програми розвитку для басейну Верхньої Тиси та сприяють впровадженню заходів державної політики у сфері водного господарства, зокрема впровадженню Директив ЄС з водної політики.